

A young man with long, wavy brown hair and a light beard, wearing a large, dark, padded hat and a dark, textured jacket over a white shirt and a white scarf. He is looking slightly to the right of the camera with a neutral expression.

Jan Váchal

✦ SETKÁNÍ ✦
S GASKOŇCEM

SETKÁNÍ
S GASKOŇCEM

Jan Váchal

1

Již třetí den byla obloha temně zatažená a valily se z ní tak neuvěřitelné proudy vody, jako kdyby měla nastat potopa světa.

Pierre ani jeho kůň si již nepamatovali, co to je být suchý. Na oba byl dost zoufalý pohled. Kůň šel již zcela odevzdaně, automaticky, v podstatě jen proto, aby nestál, a Pierre, který jej vedl za uzdu, na tom nebyl o mnoho lépe. Cestu nebylo skoro vidět, a to hned ze dvou důvodů. Jednak byla tak rozmoklá, že nebýt stromořadí, myslel by, že jdou oranící, a jednak jej neustále oslepoval déšť. Široký okraj jeho klobouku již dávno splihl a vůbec neplnil svoji funkci a plášť, teď zcela nacucaný vodou, jen táhl k zemi. Vlekli se touto sibiří spolu bok po boku již třetí den a konce to nemělo. Oběma vždy stačil jediný pohled na nebe, aby se málem uvzdychali k smrti. Kam oko pohlédlo, jen těžké olověné mraky.

Zatímco kůň v tom byl nevinně a být to na něm, docela klidně by zůstal doma ve své stáji, tak jeho pán měl tuze špatné svědomí. Byl to on, kdo rozhodl o této cestě a rozhodl o ní zbrkle a neodpovědně. Na to měl sice věk, ale před vodou je to neochránilo.

Pierre byl totiž Gaskoněc. Nepokojná krev, která se vaří i v klidu. Jako každý mladý člověk nebyl spokojen s tím, jak žil. Nebavil ho provinciální život a od malička snil o životě u dvora v královských službách. Už jako malý chlapec se oháněl vrbovým proutkem a na kusy rozsekal každého, kdo se mu postavil do cesty. Krůček po krůčku se přibližoval ke svému snu. Mušketýrskému plášti. Nutno ovšem

dodat, že Pierre nebyl jen snílek a jeho cíl měl na něho i dobrý vliv. Nevyhýbal se tolik škole jako jeho vrstevníci, protože věděl, že královský mušketýr nesmí být žádný hlupák a kromě boje musí umět číst, psát, a tak nějak se i slušně chovat.

Celá rodina zprvu na jeho přání hleděla shovívavě, ale později už zcela nepřátelsky. Příliš se jim nelíbilo, že by Pierre měl odejít z domu, za nějakou pochybnou slávou, a zejména matka tomu nebyla vůbec nakloněna. Otec stál při ní, i když někde uvnitř mu snad trochu držel palce. Ovšem ani spojený tlak rodičů, prarodičů, tet a strýců, přátel, a dokonce i sourozenců nebyl mnoho platný a Pierre trval na svém. Ani svůj prostý selský původ nepokládal za překážku. Věřil, že rovnou šanci mají všichni a zvítězí ti nejlepší. Trpělivě se připravoval a čekal, až bude starší a bude smět opustit rodné hnízdo.

Všichni, ač se pilně snažili mu jeho záměr rozmluvit, neměli vlastně vůbec šanci. Pierre měl totiž svůj velký vzor a pověst, legenda, která jej provázela, byla v podstatě neporazitelná. Pierre se vzhlédl ve svém slavném krajanovi, který též před lety odešel sloužit králi a který dosáhl nepřehlédnutelného úspěchu. Vzhlédl se v d'Artagnanovi.

Sám se s ním nikdy nesetkal, ale dovedl o něm mnoho vyprávět a činil to s takovou vervou a vypravěčským talentem, že nad mnohými historkami by jistě žasl i samotný d'Artagnan. Neměl jiný cíl než jít v jeho šlépějích a být takový jako on.

Čas nejde ničím zastavit, ani modlitbou, ani párem koní. A tak se i Pierre dočkal dne, kdy mu bylo osmnáct let, podle něho čas, kdy musí za svým snem vyrazit. Byl ovšem slušně vychován, a navíc plný svých vlastních představ o cti a jejím uplatnění v praxi, že samozřejmě

nechtěl utéci zadem přes dvůr. Naopak svůj odjezd plánoval jako triumfální. Na oslavě svých narozenin slavnostně požádal rodiče o souhlas a ti mu jej s vědomím, že by stejně odešel, nakonec dali. S těžkým srdcem, ale dali. Pierre jim pak ve skoro až neúnosně dlouhém projevu děkoval a líbal ruce a sliboval, že bude čestný, pravdomluvný a vždy krále bránící. Snad si při tom ani nevšiml slz v jejich očích.

Následujících pár dní probíhalo v přípravách na odjezd, které se skládaly ze spakování dvou zavazadel a z toulek po rodném kraji. Ten totiž nade vše miloval. Jestli by kvůli něčemu zůstal, tak by to byl snad jedině jeho rodný kraj. Ten jej ovšem přemlouvat nemohl, a tak jen tiše přijal jeho slib, že se k němu bude vracet vždy, když mu to jen královská služba dovolí.

Den odjezdu pak Pierre zvolil na onu osudově nešťastnou poslední červencovou sobotu. Už den předtím bylo jasné, že počasí se víc než kazí, a v sobotu ráno to bylo již jisté. Pierre byl ovšem paličák. Nechtěl odložit odjezd jenom proto, že může sprchnout. Koho by pak mohl přesvědčit, že jede vstříc hrdinským skutkům, kdyby se zalekl trochy vody.

Teď v ní putoval již třetí den a v duchu litoval, že přece jen neposlechl. Nedbal ani na otce a nedal dokonce ani na revma svého strýce. Se všemi se rozloučil, ještě jednou objel na svém koni celý dvůr, pak všem zamával svým kloboukem a s prvními dešťovými kapkami vyjel ze dvora.

První noc mohl pod jedním velkým stromem a hlavou se mu honily myšlenky na návrat do tepla jejich domu. Nakonec ještě nebyl

tak daleko. Jeho neústupnost však nakonec zvítězila a on pokračoval. Ale uvědomil si první pravdu, první skutečně prožitou zkušenost své nedlouhé cesty. Neodmítat bezhlavě rady těch, kteří to s ním myslí dobře. Druhý a třetí den ho již myšlenka na návrat netrápila. Jednak proto, že již byl od domova daleko, a také, že by návrat byl jasnou prohrou. Díky dešti již zdaleka nepřipomínal hrdinu, který jede vstříc novým vítězstvím a samozřejmě i láskám, ale spíše zmoklou slepici.

Šel tedy dál rozbahněnou cestou a spíš jen tušil, že už začíná noc, neboť mraky byly tak černé, že se to skoro nedalo rozpoznat.

V takovém stavu myslí narazil na hostinec. Nebyl vůbec nadšen myšlenkou zbytečného utrácení té trochy peněz, které měl s sebou, ale vidina suché postele a teplého jídla zvítězila. Vešel tedy do dvora a nejprve uvázal koně pod přístřeškem. Pak se teprve sám odebral dovnitř.

Jeho příchod nevzbudil vůbec žádnou pozornost. Skoro se Pierrovi zazdalo, jako kdyby si jej nikdo ani nevšiml. V místnosti byli jen čtyři lidé. Dva pacholci, kteří seděli poblíž velkého krbu a o něčem tiše diskutovali, starší žena v zástěře, nejspíše hospodská, a u stolu jeden starší pán s bílými vlasy, a v ne příliš moderních, nicméně skoro nových šatech ze solidní černé látky. Zřejmě jediný host.

„Dobry večer, přeji všem,“ řekl Pierre nahlas na celou místnost, neboť nezáměrem všech se jej trochu dotkl. Zároveň na důkaz toho, že je host a že hodlá chvíli pobýt, si sundal z hlavy svůj klobouk.

Nikdo neodpověděl. Jen hostinská si utřela ruce do zástěry a udělala směrem k němu dva kroky. Pak se podívala na muže

v solidních šatech, a když ten zlehka kývl hlavou, otočila se zpět na nového hosta.

„Bude si pán přát pokoj?“ optala se opatrně, až podezřívavě.

„Jistě,“ řekl Pierre pevným a co nejvíce rozhodným hlasem. Byl si vědom, že pohled na něj asi mnoho důvěry nevzbuzuje. „A taky mám venku koně,“ dodal.

Jeden z pacholků povstal a pohlédl na muže v solidních šatech. Ten opět skoro neznatelně pokýval hlavou a pacholek ihned vyrazil ke dveřím. „O vašeho koně se postarám, pane,“ vysvětlil krátce své počínání a vyběhl ven.

Hostinská se teď obrátila na druhého pacholka. „Rozdělej oheň v krbu nahoře v pokoji.“

Pacholek ihned vyskočil, protáhl se kolem Pierra a vyrazil po schodišti do patra. Schody přitom bral po dvou.

„Budete i něco jíst, pane?“ zeptala se hostinská nyní již hlasem o poznání přívětivějším.

Pierre se nejprve podíval na svůj notně promáčený oblek, kterého by se nejradši rychle zbavil. Mokrý šaty ho tížily více než hlad. I hostinská si ho důkladně prohlížela a její přísný pohled spočinul vyčítavě na velké louži na podlaze, která se pod ním neustále se zvětšovala.

„Nechám vám něco přinést nahoru do pokoje,“ rozhodla nečekaně za něho.

Pierre se uklonil a vykročil směrem ke schodišti a pak po něm nahoru. Tam se ještě na moment zastavil a otočil se. Hostinská tam již nebyla. Jen z kuchyně za dveřmi se ozýval tlumený hluk. V celé

místnosti zůstal jen onen tajemný muž v solidních šatech, který se sice po celou dobu nezvedl ze své židle, ale točil se na ní za Pierrem tak, aby jej ani na okamžik neztratil z očí. Z výrazu jeho tváře nebylo možné vyčíst zhora nic. Žádnou emoci. Byla naprosto kamenná. Jediné, co nejspíše k nelibosti majitele prozrazovala, byl jeho pokročilý věk. Oči obou mužů se střetly a byl to věru velmi tvrdý souboj. Oba se navzájem měřili. Nakonec Pierre ten střet pohledů nevydržel a uhnul. Rychle se otočil na podpatku a zapadl do otevřených dveří pokoje.

V krbu již příjemně hořel oheň a Pierre k němu spěchal tou nejkratší cestou ode dveří. Pacholek se jen mírně uklonil a rychle odešel. Pierre vychutnával sálavé teplo krbu a jen co se trochu ohřál, začal sundávat jednotlivé části mokrého oděvu a rozvěšovat je kolem krbu. Ani si nevšiml nesmělého zaťukání. Do pokoje vešli oba pacholci. Jeden, ten od koní, přinesl jeho zavazadlo, a druhý na podnose talíř horké kaše a džbán s vínem. Oba hned zase zmizeli za dveřmi, dřív, než jejich přítomnost stačil Pierre pořádně zaregistrovat. Teď už jej vlastně nic moc na tomto světě nezajímalo. Jen to jídlo na stole a ta postel, bohatě nastlaná. Kaši snědl několika hlty, víno takřka jediným douškem prolil hrdlem, a pak padl do postele jak podčatý stoletý dub. Usnul okamžitě a tvrdě. Měl za sebou první zkoušku. Nebyla ještě v boji s nepřítelem, ale jen se sebou. Vydržel a nevrátil se. Klidný spánek si tedy právem zasloužil.

2

Přesně v tu dobu, kdy Pierre usínal spánkem spravedlivých, odebrali se spát i oba pacholci a v hospodě zůstali jen hostinská a onen neznámý muž v solidních šatech.

„Bude si pan hrabě ještě něco přát?“ prolomila ticho hostinská.

„Přineste ještě víno. Nechce se mi ještě spát,“ odpověděl a při tom pomalu vstal ze své židle, aby se protáhl.

Hostinská zmizela za dveřmi a muž začal pochodovat po místnosti. Přes svůj věk byl štíhlý a vzpřímený. Na první pohled bylo patrné, že šlo o bývalého vojáka. Jeho krok byl rázný a až s geometrickou přesností jeden jako druhý. Obrátka u krbu byla vzorová. Srdce šikovatele jakékoliv armády by zaplesalo. Toto pořadové cvičení muži ukrátilo chvíli, než se hostinská opět ukázala s vínem ve dveřích. Pak opět usedl ke stolu.

„Ten mladík, co dnes přijel, ten asi nebude mít na zaplacení,“ utrousila hostinská jakoby nic.

„No a,“ odvětil muž se zjevným nezájmem v hlase.

„No, já jenom kdo to zaplatí?“ mlela hostinská dál svoje.

Muž viděl, že z tohoto rozhovoru se hned tak nevykroučí. Podrbal se pod bradou, věnoval hostinské dlouhý pohled s hranou překvapeností a suše dodal, „myslel jsem, že tahle hospoda je moje.“

„To je, pane,“ odpověděla hostinská a hned dodala, „ale slíbil jste mi, že po vaší smrti ji zdědím já.“

„A tak to také v mé závěti stojí černé na bílém,“ přitakal muž.

„Takže se ptám. Kdo to zaplatí?“

Muž se usmál. „Já to zaplatím. Představa, že by vám po mně zůstaly dluhy, by mi asi nedala v hrobě pokoje.“ Vlastně ho takhle furiantská odpověď těšila. Léta již spolu vedli podobné debaty a časem se z nich vyvinul zvyk. Oba znali jejich faktickou zbytečnost, ale přesto je vedli s neústupností statných beranů.

„Nebo snad pan hrabě již zapomněl, proč mi hospodu slíbil?“ pokračovala hostinská. „Zapomněl snad pan hrabě, že můj syn padl v jeho službách?“

„Ve službách kardinála,“ opravil ji spíš jen ze zvyku.

„Ne, ve vašich. Neschovávejte se za kardinála,“ stále více se rozhňovala hostinská.

Muž pomaličku upíjel víno, labužnický přitom vychutnával každý doušek a zřetelně tak dával najevo, že stejně neposlouchá.

To hostinskou popudilo tak, že rukou plácla do stolu.

„Proč já vás tu vlastně trpím?“ změnil muž téma ve zjevné snaze převzít iniciativu a bezesbytku naplnit to staré a osvědčené – nejlepší obrana je útok.

Hostinská na moment zaváhala. „Máte černé svědomí. Proto mě tu máte. Chcete si ho vykoupit touhle hospodou.“

„Ani zlatý zámek na diamantové hoře by nestačil na vykoupení mého svědomí,“ konstatoval muž celkem suše. „V tom to nebude. Možná jen chci udělat alespoň jednou v životě dobrý skutek.“

„K čemu by vám byl,“ odsekla hostinská.

„Tak se už nezlobte. Řekl jsem, že za toho kluka, co dnes přijel, jeho útratu zaplatím.“

„O peníze přece vůbec nejde,“ kápala nečekaně božskou hostinská. Těžce se posadila ke stolu a upracované ruce složila do klína.

„Tak co vás kouslo? Co vám vadí?“

Hostinská sklopila oči. Nechtělo se jí mluvit. V očích se jí zaleskly slzy.

Muž zpozorněl. Je tisíc důvodů pro ženské slzy. Od hlubokého citu až k nejpodlejší zradě. Teď ovšem ani cípkiem myšlenky netušil, oč tu vlastně běží. „Co se stalo?“

„Vždyť jste ho viděl,“ hlesla a začala si okrajem zástěry utírat slzy, které teď již kanuly bez jakýchkoliv zábran.

„Toho holobrádka?“ otázal se nevěřičně muž a podíval se nahoru ke dveřím pokoje, jako kdyby očekával, že jej tam uvidí. To ovšem nemohl, neboť Pierre nyní spal a neprobudilo by jej ani dvanáct salv stovky kanonů. „Myslíte toho kluka?“ otázal se pro jistotu znovu. Vůbec nic nechápal.

„Jo, přesně toho, pane hrabě,“ odvětila hostinská. „Ničeho jste si nevšiml?“

Muž bezradně pokrčil rameny.

„Nevšiml jste si. Má jen uzlík šatů, koně a meč. Ten kluk se jede nechat někam zabít pro něčí slávu. Jako můj syn.“

„Mlčte, vy jedna hloupá ženská,“ okřikl ji a z jeho hlasu se rázem vytratila veškerá laskavost. „Tomu vy nemůžete rozumět. To je mužská záležitost.“

„Mužská záležitost,“ opakovala smutně hostinská. „Syn šel za slávou, za hrdinstvím, statečnými činy. U La Rochelle mu dělová

koule utrhla nohu a on vykrvácel. Sláva zůstala králi, kardinálovi a vám, a on? Hodili ho do společného hrobu. Ani svůj vlastní nemá.“

„Sláva a velikost se musí zaplatit padlými. Krví. Jinak to nejde, tak to na světě chodí,“ trval muž neoblomně na svém.

„A slzami.“

„A slzami matek,“ upřesnil muž.

„Proč já vás vlastně nezabiju,“ procedila skrz zuby hostinská.

„Nevím,“ odpověděl muž po chvilce váhání nečekaně klidným hlasem, vědom si závažnosti této chvíle.

„Proč já nevezmu v kuchyni ten rožeň a nepíchnu vám ho rovnou do toho vašeho bezcitného srdce. Možná by se mi pak ulevilo.“

Muž se ani nepohnul. Myšlenka, že by na něho hostinská vztáhla ruku, se mu zdála sice absurdní, ale ne nereálná. „Asi proto, že už to nemá cenu. Oba jsme jak dva staří vojenští koně. Už toho od života moc nečekáme. Nemáme se rádi a vždycky, když se tu zastavím, tak se jen hádáme. Je to k ničemu, doslova pro kočku, ale asi to svůj vnitřní smysl má. Nějaký vyšší, který ani jeden z nás nemůže pochopit. Prostě to asi potřebujeme. Já abych nezapomněl a vy abyste ulevila svému žalu, který nikdy nepřebolí.“

Hostinská pomalu vstala. Její pohled byl skelný, ale zdálo se, že ta slova chápe. Oběma rukama si urovnala zástěru, a pak jen tak stála. Dlouho, než tichým hlasem zformulovala resumé jejich rozhovoru. „A co ten kluk tam nahoře?“

Muž povstal, jako by chtěl říci, že už toho bylo dost, že tady se nedá dělat zhola nic, že tady je každá rada drahá, ale ničil ho její pohled, a tak raději jen milosrdně odsekl. „Uvidíme.“

3

Pierre se probudil do zářivého dne. Alespoň tak mu to připadalo. Nic ho netížilo a spokojeně si vrátil v nadýchaných peřinách jako u maminky. Tento stav blaženosti trval ovšem jen chvilku. Přesněji do doby, než se zcela „probudily“ i jeho uši a zaregistrovaly venku neustávající silný déšť. Jeho čelo se ihned zatáhlo stejně jako obloha a jen neochotně vylezl z teplého pelíšku, aby se na vlastní oči přesvědčil, že by bylo lepší se do něho hned zase vrátit. Pohled z okna byl vskutku žalostný.

Do postele se již nevrátil a místo toho si začal prohlížet své šaty. Naštěstí stačily uschnout, dokonce i pláště a vysoké jezdecké boty. Tak den začínal alespoň jednou dobrou zprávou. Pomalu se začal oblékat.

Totéž v tu dobu činil o dva pokoje vedle i hrabě. Šel sice spát o mnoho později než Pierre, ale zato byl dřív vzhůru. V jeho věku toho člověk už mnoho nenaspí. Spíš jen leží v posteli a kouká do stropu. Ani on nikam nespěchal. Déšť byl vytrvalý, a tak jediné místo kam se dalo jít, byl sál hospody. Zabíjel čas alespoň tím, že oblékání prováděl pomalu a důkladně. I tak byl dole v hospodě první.

Hostinská již byla na nohou. Jakmile se hrabě objevil, začala chystat snídani.

„Byl tu brzo ráno syn starosty,“ ihned ho informovala.

„Co přinesl?“ zareagoval hrabě s neskryvanou zvědavostí.

„Nic dobrého. Voda vzala most a starosta vzkazuje, že opravy budou trvat dlouho. Navíc pořad prší a řeka je rozvodněná, takže není

pomyšlení ani na jakékoliv provizorium. Vypadá to tak, že pan hrabě se hned tak na zámek nedostane.“

Hrabě pokýval hlavou. Neřekl nic, ale bylo na něm vidět, že je rád, že uvízl alespoň v hospodě a ne na faře.

„Ale nemusíte prý mít obavu. Na zámku o vás vědí. Když vás hledali vaši lidé, tak jim to starosta všechno vykřičel přes řeku.“

„To je fajn,“ utrousil hrabě. „Vědí, že nemůžu přijet, tak mají myši bál. Doufám, že mi zámek nerozeberou celý,“ usmál se pod vousy.

„Možná by se dalo dostat přes řeku na loďce,“ navrhla hostinská.

Hrabě chtěl něco namítnout, neboť nebyl nijak nadšen představou jízdy na vratké loďce uprostřed divoké řeky, ale neřekl již nic. Pozornost obou zaujal Pierre, který se právě objevil před dveřmi pokoje. Stál tam jako zařezaný a skoro až nesměle hleděl dolů. Nikdo by neuhodl, co se mu honí hlavou, ale on si teprve teď plně uvědomoval, že se ocitl mezi cizími lidmi úplně sám, daleko od domova.

„Přeji dobrý den vespolek,“ vysoukal ze sebe a prkenně se uklonil.

„I vám,“ odpověděl hrabě a povstal. „Pojďte přece dolu mezi nás.“

Pierre se vydal dolů po schodech a pečlivě si prohlížel všechno kolem. Sál byl poměrně velký. Bylo zde několik stolů se židlemi, na stěně u vchodu do hostince byly věšáky, a u protější stěny stály dvě velké truhly. Stěny zdobily sušené květiny. Byl zde i velký dřevěný kříž. Vedle dveří do kuchyně byl obrovský krb s nezvykle bohatě zdobenou římsou. Silně kontrastovala se strohostí ostatního vybavení lokálu.

„Co vás k nám přivedlo?“ začal hrabě vyzvídat, neboť to slibovalo alespoň malé oživení v celodenní nudě.

„Sem nic, pane. Vlastně mě sem zahnal ten déšť,“ odpověděl Pierre trochu zmateně. Muž na něho dělal vznešený dojem, a tak si vůbec nebyl jistý, jak má odpovídat a může-li si vůbec troufnout s ním hovořit. Podle obleku mu bylo jasné, že hostinský to není. Spíše nějaký místní vyšší úředník. „Jsem na cestě do Paříže.“

„Do Paříže,“ povzdechla si hostinská, které bylo jasné, že mladík jen touto jedinou větou jí dal za pravdu. Jediným pohledem panu hraběti připomněla včerejší, ne zrovna příjemný rozhovor.

Pierre si ovšem její povzdech vyložil jinak, spíše jako nějakou hezkou vzpomínku na toto město měst. „Vlastně se ani nemohu mnoho zdržet. Hned zase vyrazím na cestu.“

„To bych vám mladíku neradil,“ usadil ho hrabě.

„Proč, pane?“ otázal se Pierre. „Nemám strach.“

„O strach tu nejde. Ale velká voda vzala s sebou most. Jediné co se stane, že dojedete k řece a zase zpět. V tom dešti skoro zbytečná projížďka.“

Nečekaná komplikace Pierra zaskočila, tak začal improvizovat. „Je řeka široká?“ otázal se.

„Široká a hluboká,“ odpověděl hrabě.

„A je tu někde brod?“

Hrabě se musel chtě nechtě usmát mladíkově odvaze i naivitě.

„Mladíku, viděl jste již někdy rozvodněnou řeku? Ta bere s sebou i vzrostlé stromy, vzala s sebou i kamenný most.“

Pierre se ihned jako správný Gaskoněc urazil. „Co si myslíte, pane? Že u nás nemáme řeky, že jsem snad v životě žádnou neviděl? Chcete říci, že jsem nějaký křupan?“ a přitom zcela podvědomě položil ruku na svůj meč.

„Budete snídat, pane?“ vložila se do rozhovoru jakoby nic hostinská.

Pierre, který měl momentálně rozpálené čelo, jen automaticky odsekl, „ano.“ Ovšem ihned v něm zatrnulo, uvědomil si, že to bude stát další peníze. Ruka se, opět podvědomě, přesunula z meče na měsíc.

Tento pohyb neušel hraběti. „Nic ve zlém, mladíku. Nechtěl jsem se vás dotknout. Chtěl jsem jen říci, že překročit řeku je holé šílenství a jet v tom nečasu k jinému mostu, pokud jej ovšem voda také nestrhla, by vás stalo více času, než když zde počkáte na konec deště.“

Pierre byl odpovědí v podstatě dvakrát zklamán. Jednak se muž vlastně omluvil a nebyl tedy důvod hájit svoji čest a jednak stál před holým faktem, že tu uvízl a že na pobyt v hostinci nemá dost peněz.

Toto všechno bylo na něm jistě hodně vidět a to ho mrzelo. Sice se říká, že chudoba cti netratí, ale nerad by si cestu za slávou a možná i bohatstvím zpestřoval štípáním dříví nebo jinými pracemi jen proto, aby měl na jídlo a nocleh.

„Mohu vás pozvat ke svému stolu?“ přerušil jeho chmurné úvahy hrabě.

„Pozvat?“ opakoval udiveně Pierre. „Proč byste to dělal, pane?“

„Jak se zdá, budeme tu spolu nějaký čas. Uvítal bych společnost takového vzácného hosta. Můžeme spolu například hovořit o Paříži

nebo o životě vůbec nebo snad hrajete šachy. Jestli vám to nebude vadit, můžete se považovat za mého hosta.“

Pierre zaváhal. Ještě před chvílí chtěl toho muže zapíchnout a nyní má přijmout jeho pohostinnost. Mozek pracoval naplno. Na jedné straně by to jeho situaci řešilo, a přitom by si zachoval i svoji důstojnost, na druhé straně je příliš hrdý na to, aby se nechal někým vydržovat.

„Neodmítejte prosím moji nabídku, příteli,“ zesílil hrabě kalibr.

„Je-li míněna upřímně, od srdce,“ začal blekotat Pierre a sám sobě se divil, jak rychle se rozhodl.

„Jistě,“ ubezpečil ho hrabě a ihned zavelel, „hospodo, noste na stůl!“ Pak začal dál rozvíjet slibně se začínající rozhovor. „Co hodláte dělat v Paříži?“

„Stanu se královským mušketýrem.“

„To ale není vůbec lehké,“ konstatoval hrabě.

Pierre opět vyskočil jako na pružince. „Pochybujete o tom, že bych se mohl stát královským mušketýrem?“

Hrabě zachoval naprostý klid. „O ničem nepochybují. Jen jsem řekl, že to není jednoduché,“ začal ho uklidňovat.

„Já to dokážu. Jsem, pane, Gaskoněc.“

Ted' zase ze své židle vyskočil hrabě. „A hrome. Zás Gaskoněc. To už je snad osud. Proč se mi pořád pletou ti zatracení Gaskoňci do cesty.“

Pierre jen vyvalil oči. Opět nic nechápal. Vůbec nevěděl, o čem ten muž hovoří.

„Teď už je jasné, proč pořád vyskakujete jako čertík z krabičky. Proč pořád saháte po meči. Vy jste Gaskoněc. Horká krev. Ztracená práce,“ lamentoval hrabě.

„Jsem Gaskoněc,“ zopakoval zaskočený Pierre tak slabým hlasem, jako by o tom sám pochyboval. Byl chováním muže úplně zmaten. „Jsem Gaskoněc,“ řekl ještě jednou, aby sám sebe přesvědčil, „a jsem na to hrdý. Máte snad něco proti Gaskoňcům?“

„To je slabý výraz. Potkat Gaskoňce to je sedm let neštěstí. Před mnoha lety jsem jednomu řekl, že jeho žlutý kůň je směšný a on mě pak celá léta pronásledoval.“

„Řekl jste žlutý kůň? To pak ten Gaskoněc musel být d'Artagnan,“ překvapeně konstatoval Pierre. Poprvé viděl někoho, kdo se setkal s jeho velkým vzorem osobně. „Vy znáte d'Artagnana?“

Teď se zase zarazil hrabě. Chlapcům odhodlaný výraz ve tváři ho překvapil. „Kdo vlastně jste?“ otázal se.

„Jsem Pierre Foch, Gaskoněc a velký obdivovatel pana d'Artagnana, svého slavného krajana,“ řekl Pierre se vším důrazem, jaký mohl svému hlasu v této chvíli dát. „A vy jste kdo, pane?“

„Já jsem hrabě Rochefort,“ odpověděl mu hrabě se stejným důrazem v hlase.

„Jakže, vy jste hrabě Rochefort? Kardinálova pravá ruka? Velitel jeho gardy? D'Artagnanův největší nepřítel?“ údivem vykřikl Pierre.

„Jo,“ rezolutně dodal hrabě. „Ovšem,“ dodal méně razantním tónem, „dnes už nejsem v ničích službách. Jsem už na odpočinku.“ Ani toto zdánlivé odlehčení ovšem situaci nezklidnilo. Pierre měl očividně opět, už potřetí za tak krátkou chvíli, rudo před očima,

hluboce dýchal a ruka opět pevně svírala meč. Jen jen ho vytáhnout z pochvy.

„Vy jste hrabě Rochefort! Ta podlá stvůra! Ten bazilišek!“ chroptěl Pierre. „Vy, vy, vy...!“

Hrabě viděl, že situace je vážná. Znal dobře gaskoňskou národu. „To je ovšem dávno. Dnes jsme s d'Artagnanem přátelé,“ začal pro jistotu nestydatě lhát, aby situaci zachránil. Neměl strach o to, že by ho Pierre snad mohl zabít. Byl si jist, že by jej i přes svůj věk klidně zvládl, ale nechtěl se pouštět do zbytečného boje pro nic za nic. Život ho poučil, že chytřejší ustoupí, a kdo uteče vyhraje. „Nedávno mi dokonce poslal dlouhý dopis,“ přihodil další lež, a ta už konečně zabrala.

Pierre se skutečně zase uklidnil a bylo vidět, že slova pana hraběte ho zaujala. Přesto pochybovačně dodal, „Opravdu?“

„Jistě?“ dodal hrabě již veseleji. Viděl, že má mladíka již na kolenou.

V tom okamžiku přinesla hostinská snídani a začala servírovat na stůl.

„Pojďte a posaďte se. Budu vám o d'Artagnanovi vyprávět.“

Pierre se teď, již opět mírný jako beránek, posadil ke stolu a pustil se do jídla. Opět zavládl klid a mír. Tak, jak tomu obvykle stolu bývá.

Hrabě nepřestával mladíka pozorovat. Přemýšlel o tom, co se tu před chvílí událo. Jako by se vrátil ten čas, ta chvíle, kdy se před mnoha lety před hostincem v Meungu smál d'Artagnanovu koni. Stejný mladík, stejně horká hlava. Pak že se dějiny neopakují.

4

Sotva dojedli, šel se Pierre podívat do stáje za svým koněm. Nejen jestli je řádně zaopatřen a nic mu nechybí, ale také tak nějak s ním pobýt. Byla to zde přece jenom v této chvíli jemu nejbližší bytost.

Hrabě zatím přinesl šachovnici a figurky a připravil vše na stole. Těšil se na hezkou a jistě vzrušující partii. Hra šachů ho dokázala opravdu rozehrát. V mnohém mu připomínala válečnou situaci. Bylo třeba hodně plánovat, taktizovat, vést frontální útok a samozřejmě i myslet na zadní kolečka. Občas hrával sám proti sobě, ale to nebylo ono. Byl vždy vítězem i poraženým zároveň, a tak trochu si záviděl a trochu se na sebe vztekal. Nyní mu situace přivedla do cesty protihráče, a tak bude moci dokázat co v něm je. Seděl v tichém zadumání nad šachovnicí s figurkami vyrovnanými ve dvou řadách proti sobě a již předem kombinoval a vybíral variantu útoku, kterým vzápětí svého soupeře překvapí a s jistotou sobě vlastní i úplně rozdrtí. Toto sladké očekávání jej plně zaměstnávalo, a tak vůbec nevnímal čas.

Stejně na tom byl i Pierre. U jeho koně mu bylo dobře. I přes svůj vyspělý zevnějšek byl pořád přece jen ještě dítě, a tak se mu zcela obyčejně a prostě stýskalo. Proto byl radši ve stáji, kde nikdo kromě něho a jeho koně nebyl a nemusel se tedy stylizovat do pozice tvrdého mladého muže, připravené vždy s mečem v ruce hájit svoji čest. Seděl vedle koně na seně a vzpomínal na domov. Nakonec povstal, poplácal koně a šel zase zpět do hospody.

Sotva jej hrabě zahlédl, zaleskla se prazvláštní zář v jeho očích. „Příteli, pojďte honem. Již jsem vše uchystal na hru.“

Pierre přišel až ke stolu a pohlédl na šachovnici. V ten moment se ho zmocnil nepopsatelný pocit. Směsice obav a beznaděje. Ne že by tuto hru v životě neviděl, ale nikdy ji nehrál. Vůbec neznal smysl figur a už vůbec nic netušil o tom, co si s nimi počít. Cítil, že rudne ve tvářích, ale styděl se to otevřeně přiznat.

Hrabě si jeho rozpaků nevšiml. Tak byl zabrán do myšlenek na své fantastické otevření, že jen zopakoval svoji výzvu k usednutí ke stolu.

Pierre se tedy posadil proti hraběti a nepřestával fascinovaně sledovat šachovnici před sebou. Hlavou mu blesklo jen jediné. Nějak se vymluvit.

„Teď jsem si vzpomněl. Musím ještě cosi neodkladného zařídit nahoře v pokoji,“ zamumlal.

„To počká. Teď není nic důležitějšího než hra,“ namítl okamžitě hrabě.

„Dopis,“ vyrazil ze sebe již skoro zděšeně Pierre. „Musím napsat dopis.“

Hrabě nebyl vůbec zabeđený, ale ani teď nepochopil pravý stav věci, a tak jen opět chlácholivě vyzval ke hře. „Dopis počká. Stejně tu v tom dešti není nikdo, kdo by sním odjel.“

Pierre se ovšem své zoufalé snahy o to nějak se vytrazit ještě nevzdal a na důkaz svého předchozího tvrzení povstal od stolu.

Teprve nyní to hraběti zapálilo. Vyprostil se ze svých šachových myšlenek a hloubavě pohlédl na Pierra. Vlastně se na něho ani

nemusel dívat moc dlouho. Pierre byl rudý ve tvářích a oči měl vyděšené. Hrabě pochopil.

Abyste odlehčil situaci, nenápadně odbočil. „Jak se daří vašemu koni?“

„Děkuji za optání. Myslím, že je ve stáji spokojený,“ odpověděl Pierrem rozpačitě.

„To je fajn,“ konstatoval hrabě. „Tak se přece posaďte. Bude dobře, když využijete čas a naučíte se hře v šachy. V Paříži se bez ní neobejdete.“

Pierre se opět posadil a ostrížím zrakem pozoroval nehnutý obličej hraběte. Vlastně vůbec nevěřil svým uším. Bylo jasné, že hrabě pochopil, že o této královské hře neví nic, ale byl ohromen taktem, s jakým mu to hrabě sdělil. Byl doslova fascinován a najednou k hraběti pocítil nějaký zvláštní, velmi silný a těžko definovatelný vztah.

„Myslíte, že bych se mohl té hře naučit?“ využil opatrně nabízenou šanci.

„Jistě. Myslím, že na ni budete dokonce talentovaný. Samozřejmě, že mistrovství nedosáhnete hned, protože to chce zkušenost a perný trénink, ale to jistě nebude problém. Vám totiž nechybí to hlavní, a to je pevná vůle. Když si něco vezmete do hlavy, tak toho dosáhnete.“

Pierre nadšeně pokyvoval hlavou. „Zní to opravdu zajímavě, pane hrabě. Říkáte, že hra v šachy je v Paříži pro budoucího mušketýra důležitá?“

„No, to bych prosil. Mušketýr není jen voják, který se musí udržet v sedle, mávat mečem a střílet z muškety. Je také králova vizitka.“

Takový muž musí krále reprezentovat. Musí mít vybrané chování, sportovat, číst knihy, znát umění tance a lichocením krásným ženám.“

„A hrát šachy,“ připojil se Pierre.

„Samozřejmě. Šachy jsou sice hra na první pohled pomalá až rozvláčná a pro nezavěšeného to vypadá, jako kdyby se dlouho vlastně nic nedělo. Ale to není pravda. Šachy vás naučí logice a taktice. A navíc, a s tím se u dvora jistě sám mnohokrát setkáte, při šachách se mnohdy mezi muži udělá nejedno důležité rozhodnutí. Takový dva vznešení páni spolu hrají šachy a při tom řeší problémy kupříkladu státní politiky. Kdybyste neuměl tuto hru hrát, tak můžete propást řadu příležitostí.“

„Dávám přednost tomu, předvést své kvality v opravdovém boji,“ namítl Pierre. „Nemyslím na postup zásluhou hry na stole.“

„Příteli. Mušketýr, jak jsem již řekl, není jen voják. Pořád se také nebojuje, a i když se bojuje, tak se vám hra může hodit. Třeba při obléhání pevnosti bývá spousta času, kdy musíte zdánlivě jen čekat se založenýma rukama. Pak vám hra v šachy přijde velmi vhod.“

„Možná máte pravdu,“ přiznal Pierre.

„Věřte mi. Dlouho jsem byl u dvora, a taky jsem prošel dost válek. Budete-li trpělivý, mohu vás mnohému přiučit a až odsud pojedete, tak nikdo v Paříži nepozná, že jste zelenáč.“

„Zelenáč?“ překvapením až skoro vykřikl Pierre.

„Jistě. Každý z nás byl jednou zelenáč. Já, i třeba váš slavný krajan d'Artagnan. To není urážka. To je konstatování. Pamatujte si, příteli, příležitost přeje připraveným. Jestliže budete připraven, zcela jistě dostanete u mušketýrů přednost před tuctem vám podobných, kteří

přijeli do Paříže za stejným cílem a možná stejný den a stejnou městskou branou.“

Na Pierreovi bylo jasně vidět, že usilovně přemýšlí. Neomylně to ukazovalo jeho svráštělé čelo. „A vy byste mi byl ochoten věci potřebné pro uvedení ke dvoru vysvětlit?“

„Vždyť o tom celou tu dobu mluvím. A začneme hned s hrou zvanou šachy.“

Pierre rád kývl souhlasně hlavou a hrabě se ujal své nové role. Role učitele neotrkaného zelenáče.

5

Jen malinkou chvíli trvalo, než šachy Pierra naprosto chytily. Vlastně šlo jenom o to, osvojit si pohyb jednotlivých figur a alespoň trochu si jej vryt do paměti. Pak se již plně vnořil do hry a začal pozvolná poznávat její finesy. Slovo pozvolna ovšem bylo plně na místě, neboť hrabě jej hned od počátku vůbec nešetřil. Pierre tedy v rychlém sledu prohrál zcela triviálně několik partií, což vždy peprně komentoval vybranými slovy jako „Hrome! Sakra! Proboha! To snad není pravda!, Čert to vem!“ nebo „To se mi snad jenom zdá.“

Jinak se ovšem na hraběte vůbec nezlobil. Věděl, že za prohru si může sám a postupně si začal vážit každého jednotlivého tahu, o který se mu podařilo odvrátit svůj konec. Partie se tak počaly prodlužovat a komplikovat. Jenže v tom byla právě ta krása. Oba muži byli ve hře plně ponořeni. Pierre začal snít o tom, že hraběte porazí a hrabě hledal cesty, jak Pierra porazit co nejdříve, aby mu tak co nejdéle srážel hřebínek. Dopoledne jim tak celkem dobře uplynulo.

Teprve zdvořilý dotaz hostinské je probudil. „Budou pánové něco obědvat?“

Pierrovi se to zdálo být celkem zbytečné vytržení od zajímavé hry a oběd by klidně oželel, ale hraběti žaludek již zpíval, a tak dal pokyn k obědu. Než jej hostinská přinesla, stejně stačil Pierra ještě dvakrát hravě porazit.

Pierre při obědě vůbec nemluvil. Nevnímal ani pečeni, natož chleba a zeleninu. Bylo na něm vidět, že nemyslí vůbec na to, co jí,

ale že jeho hlava je plná střelců, věží, koní a pěšáků a že usilovně přemýšlí, jak to hraběti nandat nebo alespoň nejít od jedné drtivé porážky k druhé. Jen co dojedl, hnal se k šachovnici a skoro až neslušně ke hře vyzýval svého soka, který ještě klidně obědval.

Hrabě se usmíval pod vousy. „Jen klid, příteli. Všechno má svůj čas. Teď po obědě je čas trochu se protáhnout. Není možné celý den sedět u stolu.“

Pierreovi se jeho odpověď ani za mák nezamlouvala. Naznačoval tedy posunky, co se bál říci slovy.

Hrabě jen mávl rukou. „Přijdu za chvíli. Zatím si můžete na šachovnici sám nějaké triky nazkoušet. Alespoň mě pak překvapíte.“ Na ta slova se hrabě zvedl od stolu a šel směrem ke schodům. Na malý moment vykoukl ven z okna, ale vlastně ani nemusel. Děšť bylo dost dobře slyšet. Nicméně měl dojem, že nebe již není tak černé a že by snad i dešť mohl brzy ustát nebo alespoň nebyť tak intenzivní. Pak se vydal směrem ke svému pokoji.

Pierre využil nabídku a jeho pozornost se opět obrátila k šachovnici. Vedle sebe si postavil džbán s vínem a začal dumat. Pohyboval jednotlivými figurami, a pak trpělivě zkoušel sám sebe ohrozit z kterékoliv strany. To nebezpečí, které vždy jeho figuře hrozilo, mu opravdu připomnělo jeho učitele šermu. Ten vždy říkával, že člověk musí mít oči všude, i vzadu. Je totiž lepší mít vzadu oči než cizí meč.

Hrabě sice tvrdil, že je čas na to se protáhnout, ale činil to svým svérázným způsobem. Natáhnul se na postel, a to dokonce v botách. Tento zvyk si přinesl z četných válečných tažení, kde bylo mnohdy

otázkou života a smrti, aby člověk jen vyskočil a bojoval. Teď bojoval jen sám se sebou, ale nakonec přece jen na moment usnul. Nebylo to dobré, protože pak nemohl usnout v noci, ale bylo to sladké. A sladké si pan hrabě nikdy nedokázal odříci.

Zatím Pierre dole proháněl figurky z jednoho rohu šachovnice do druhého a byl touto činností plně pohlcen. Tím, že si sám sobě byl protivníkem, vznikalo v něm mylné a o to nebezpečnější přesvědčení, že mu to již velmi dobře jde a že jakmile se zde hrabě objeví, tak ho určitě na hlavu porazí. Tato představa se mu velmi líbila, a tak se na jeho tváři usadil spokojený, a tak trochu tajemný sarkastický úsměv.

Sotva hrabě opět otevřel oči, vyskočil z postele. Udělal několik dřepů, a pak si v umyvadle, které stálo v rohu jeho pokoje, umyl obličej. Prakticky okamžitě byl fit. Poté se rozhlédl po pokoji a jeho pohled padl na psací stůl. Vzal z něho papír, inkoust a brk a se vším tím náčiním vyrazil zase zpět dolů do hospody.

Sotva ho Pierre zahlédl, neudržel se a chvástavě začal volat, „teď už vím jak na vás. Teď vás, pane hrabě, vyženu ze šachovnice rychlostí arabského hřebce.“

Jeho řeč byla nestoudná a sebevědomě přehnaná, až se hostinská, která zrovna přikládala dřevo do krbu, začala červenat za něho.

Hrabě ovšem zachoval klid šlechtice. Pomalu položil psací náčiní na vedlejší stůl, a pak teprve přišel k šachovnici.

Pierre chvatně stavěl figurky do výchozí pozice po obou stranách šachovnice, to proto, aby snad hrabě neviděl jejich rozložení a nevyčetl z toho ten geniální trik, který si na něho připravil. Když byl

hotov, jen furiantsky prohodil, „teď uvidíte něco, co jste ještě neviděli!“

A měl pravdu. Pierre tuto partii prohrál takovým tempem, že si svoji porážku ani pořádně nestačil uvědomit. Jen nechápavě hleděl před sebe a mumlal svoje kletby. Přitom neskutečně koulel očima a neustále si ověřoval, zda přece jenom nelze někam s tím králem pohnout. Jenže jediná cesta, kterou měl volnou, vedla mimo šachovnici, a to pravidla nedovolovala.

„Vemte si z toho mladíku opět potřebné poučení,“ řekl přísně hrabě. „Ne nadarmo se říká, že pýcha předchází pád. Budete-li si příliš něčím jist, tak to většinou je úplně jinak. Je mnohem lepší mít o sobě trochu těch pochyb. Ty vás totiž nutí mít pořádku mozek ve střehu. Právě teď jste to viděl sám. Vymyslel jste způsob jak na mě, ale dopustil jste se základního omylu. Byl jste si naprosto jistý, že se já zachovám přesně tak, jak vy potřebujete. Jenže tak to v životě není. A to jde jen o hru. Vždy musíte počítat s tím, že lidé okolo vás udělají přesně to, s čím nepočítáte, a tak se vlastně stane, že s tím počítat budete.“ Po této porci rad se hrabě zvedl od stolu a nechal Pierra, aby o nich mohl přemýšlet.

Pierre o nich také skutečně přemýšlel. Nebylo mu to sice jasné a prakticky si neuměl představit, jak má předem počítat s tím, že se stane něco, s čím nepočítá, ale nikdo jej nehonil, a tak těch pár vět dál promýval svými mozgovými závitky.

Hrabě zatím zasedl k vedlejšímu stolu a začal něco psát. Přestal přitom Pierra vnímat a plně se věnovat své práci. Všiml si jej, až když stál nad ním a s drzostí svého mládí mu četl přes rameno.

„Co to je?“ otázal se, i když mu to na první pohled muselo být jasné.

„Píši zde program všeho, co bych s vámi chtěl probrat. V čem bych vás chtěl takříkajíc rychlovzdělat. Jízda na koni, šerm, tanec, konverzace, střelba a tak. Jsem zastáncem toho, že pro úspěch je potřeba přesný plán, který se dodržuje. Základem je disciplína. I ta se vám bude u mušketýrů hodit.“

Pierre chtě nechtě musel souhlasit. Dlouze si papír s podrobným výukovým programem prohlížel.

„Máte úžasný krasopis. Vaše písmo, pane hrabě, je nádherné. Skutečně fascinující. Nikdy jsem nic takového neviděl. Psát sice dokáží, ale škrábu jako kocour.“

Hrabě zkoumavě pohlédl na to, co před chvilkou napsal. Pak jen pokrčil rameny. Za písmo ho ještě nikdo nechválil.